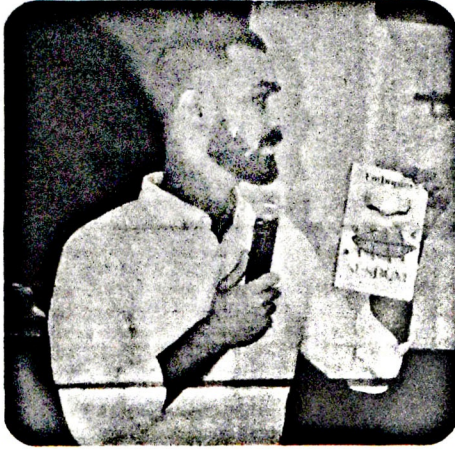

"Susdum" deyib, susa bilməyən şairlə MÜSAHİBƏ

Eminqey imzası oxucu kütləsinə çoxdan tanışdır. 2013-cü ildən mətbuatda şeirləri çap olunur. Jurnalistikada da özünə oxucu kütləsi topladığı danılmaz faktıdır. Bir sözlə, "Ədalət" qəzetinin əməkdaşı - bizim Eminlə ictimaiyyətə tanıtmağa ehtiyac yoxdu. Kifayət qədər tanınır və oxunur. Bu günlərdə onun 2-ci kitabı işıq üzünə görüb. Maraqlıdır ki, həm şeirləri, həm publisistik yazıları ilə oxucularının diqqətində olan Emin kitabın adını "Susdum" qoyub.

-Gənc olaraq cəmiyyətdə olan bəzi ədalətsizliklərə susmayan gənc yazar necə olur ki, yeni kitabının adını "Susdum" adlandırır?! Emin, bu "Susdum" hesab edirəm mənəm qədr oxucularını da maraqlandırır. Yeni bir kitab çap etdirməyən, medlada mütəmadi olaraq yazılarla çıxış etməyən, şeir sevrələrin könlünü tez-tez oxşamağın susmaqla əlaqəli yoxdu axı...

- Əvvəla, xoşdur ki, mətbuatda işləyən dostlarımla, tanışlarımla "Susdum" a "susduğ" u bir vaxtda 6 ildən uzun bir müddətdir çalışdığım doğma redaksiyada iş yoldaşım kimi yeni kitabımdan danışaram, yeni susmuram. Bilirsən, insanlar həmişə danışan adamlara el çalır susan adamların yanında dayanırlar. Otuz yaşa kimi gördüklerim və özümün əvvəl yaşayan susmayan adamların həyatı buna ən yaxşı nümunədir. Lap geriyə getsek, insan dünyaya çıxıra-çığıra gəlir və anasının ona ilk öyrətdiyi şey susmaq, kirmək olur. İnsan dil açana kimi ona hər dalm susmaq öyrədilir.

Susmaq dünyada insan var olandan bəri trenddir, yeganə şeydir ki, heç vaxt dəbdən düşmür. Bir yandan da, bu ad bir dünyalının, xüsusən də azərbaycanlının kod adıdır. Kitabın üz qabığında özümün bir aforizmi də yazmışam - "Susmaq qızıldır, ona görə Azərbaycanda qızıl dişlər bir vaxtlar dəb olub". Və kitabımın içində də bir mətn var ki, adı "Susdum"dur. Bir azərbaycanlının gündəlik susduğu epizodları qələmə almışam. Dedim, qoy kitabın adı da belə olsun, onsuz da mənə tanımayan bir adam da kitabı oxuyanda görəcək ki,

susmamışam.

-Hazırda Azərbaycan ədəbiyyatında sənin intizarla gözlədiyin yazarlar varmı ki, sən onları oxuyanda mənəvi rahatlıq tapırsan, necə deyirlər "doyursan"?

- "Ac" olanda Aydın Cənabı oxuyuram. Onun hər yazısında toxunduğu mövzuların, xitab etdiyi insanlar, yaxud da hadisələrin həm mətbəxinə bilərəm, həm də tarixinə bilərəm. Hər dəfə görürəm ki, yazısı çox uzundur, əvvəlcədən hazırlaşırım. İşlərimi bitirib girişirəm mətnə. Adamın yazılarında gülüş, kədər, qəzəb, məyusluq - hər şey var. Onun cümləsi əsəbidirsə, mən də əsəbiləşirəm, rişgənd edirsə, mən də dodağımı əyib oxuyuram. Aydın çox mazoxist, hətta biraz da kobud desəm, sadist yazıçıdır. Adam var ki, çiyinə toxunan adamı deşik-deşik edər, amma yazılarında elə mədəni, elə mülayimdir, mat-məttəl qalır. Aydın özü necə boy-buxunlu, dəliqanlıdır, yazıları da o cürdür. Azərbaycan ədəbiyyatına gəldikdə isə, Həmid Hərişçini oxuyuram. Bir çox gənc yazarın onun yaradıcılığı ilə

mütaliədən geri qalsam da, sonralar çox əsər oxumuşam. Bunu heç vaxt gözə soxmamı xoşlamıram. Mənə oxuduğum əsərlərdən nə öz etmək lazımdırsa, edirəm, vəssalam. Əgər sifət ad çəkmək lazımdırsa, son dövrlərdə argentinalı yazıçı Marcelo Birmaherin "Dul" hekayəsini oxumuşam. Çox maraqlı, təsirli və qısa hekayədir. Naomi İşiqronun "Ayı"sını, Fernanda Melçorun "Ağciyər"ini oxumuşam. Romanın çox, hekayə oxumağı sevirəm. Türkiyə şairlərinin əksəriyyətini oxumuşam, hal-hazırda yazıb-yaradanlardan. Ən çox bəyəndiklərimdən Ah Muhsin Ünlüdür. Ən çox sevdiyim şeiri "Resulullahla benim aramdakı fərqlər" şeiridir. Statistika xatirinə kitab oxuyan deyiləm. Oxuduğum kitabı zövq aləla oxumasam, canıma yətmir. Zövq aldığım kitabı isə oxumağa xəsislik edirəm. Çalışıram ki, tez bitməsin.

-Hazırda 5-6 cümləni ard-arda qoşa bilən bir çox insanlar bahalı çap üsulu ilə kitab nəşr etdirir. Bu kitab bolluğunda qorxmursan ki, birdən sən kitabların diqqət cəlb etməz, özünə oxucu tapa bilməz?!

- Guya o bahalı kitabları oxuyan var ki? Belə bir fobiya yoxdur. Əgər kitab bazarında müəlliflərin azı 50 min tirajla

paylayan stend var idi. Bir adam yazmışdı ki, Azərbaycan yazarları ibrət alsın, ay ora gələn uşaqların cibində pul yox idi-zad, Məleykənin göz yaşları. Adam o qədər düşüncəsizdir, anlamı ki, o dini kitabları paylayan adamların arxasında yaxşı "sponsor" dayanır. Dini təbliğat üçün, ideologiya yeritmək üçün. Evidəki kitabxanamdan 9 dənə dini kitab tapmışdım. Anama gətirib veribləmiş. Baxdım ki, Adnan Oktarı müəllifləri. Aparıb qoydum zibilliyin yanına. Zibilliyə atmadım ki kitabı; kitab yazdığımda gəldi. Biz yazarları arxasında isə qoz da yoxdur. Ağlama kimi çıxırsam, niyə kitab çap etdirmişəm, hələ də pulunu verib qurtarmamışam. Niyə puluz paylamalıyam? Pulunuz olmayanda, dükanda sizə puluz ərzaq verirlər? Niyə "ədəbiyyat-kitab-pul" mövzusunda bu qədər insanpərvərliyiniz tutur? Bizə qalıb kasıblığınız?

-Emin, jurnalist olduğun üçün bu sualı da vermək istəyirəm sənə... Sənə, insanların kitabdan uzaq düşməsinin səbəbkarı nədir? Sosial şəbəkələr, iqtisadi çətinlik, mənəvi aşınma? Nə?

- Bu bərdə çox danışılıb, mənə məsələ həmiyə aydındır. Azərbaycan insanı real şeylərə pul xərcləməyi sevir. Bir şeyi əldə edəcəksə, təsirini anındaca görmək istəyir. Məsələn, Manaf Ağayeva 10 min manat verir, bilir ki, 6 saatlıq toyu var, Manaf gəlib oxuyacaq, "Uy, uy, uy" eləyində kədərlənəcək, "Ay canı yanıbmış" deyəndə oynayacaq. Pulu verir, alacağını alır. Kitab elə deyil axır?! Kitab pul ver, bunu al, sonra gətir oxu, sonra oxuduğunu dərk elə, nəticə çıxar və s. Uzun prosesdir. Azərbaycan insanının ayda 5 toya gedib hərəsində 6 saat durt deyincən yeməyə, oynamağa vaxtı var, amma bir saat kitab oxumağa vaxtı yoxdur.

Sovet dövrümüzü silib görməzdən gələsək, müstəqil dövlət kimi yeniyik. İnsanın yaşı ilə dövlətlərin yaşı arasında yer ilə Allah arasında zaman qədər fərq var. Fərz edin ki, Azərbaycanın dövlət kimi 30, insan yaşı ilə isə hələ 3 yaşı var. 3 yaşında uşaq hələ təzə-təzə dil açmağa, danışmağı öyrənməyə başlayır. 6 yaşında isə artıq yazıb-oxumağı öyrənir. Ümid edək ki, Azərbaycan 6 yaşına olanda, yeni azı 30 il sonra yazıb-oxumaq problemi olmayacaq.

- Bir gənc yazar olaraq kitab çapının ədəbi komissiyaların nəzarətində çapa hazırlanması hansı effektlə verir? Lazımsız, mənasız, ideologiyası olmayan kitabların çapının qadağan olması cəmiyyətə nə verir, nə alar?

- Azərbaycan bunu bir dəfə Sovet dövründə yaşayıb. Azərbaycan bu sənzuraya Hüseyn Cavidini vermişdi, Mikayıl Müşfiqini vermişdi, Şərifzadəsini vermişdi. Ona görə də mən belə bir nəzarət komissiyasının tamamilə əleyhinəyəm. Aqil Abbas demiş, Allahın bacısı oğlu gəlib oturmayacaq o komissiyada ki, ədalətinə güvənəsən.

- Uğur olsun, Emin!

mən tanış etmişəm. Sonradan bir çoxları sevir, onlar da başqalarına tövsiyə ediblər. Həmid də mənəm üçün çox maraqlı imzalıdır. Axtarış çəhətdən, mistik simvollarla işləmək çəhətdən bir-birimizə oxşayırıq. Aqşın Yeniseyin də yazılarını maraqla oxuyuram.

-Dünya ədəbiyyatı inciləri haqqında məlumatlı olduğumu bilərəm. Dünya ədəbiyyatının Klassiklərindən kimləri oxuyursan, hansı yazarların əsərlərini dənə-dənə oxumaqdan zövq almısan?

- Yadıma gəlir ki, BSU-da oxuyanda bizə uzun bir siyahı vermişdilər. Oxunması müəlliflər, əsərlər cərgələnmişdi. Ən son mərhələ oxunacaq əsərlərdən biri Cek Londonun "Martin İden" əsəri idi. Mən fakültəyə qəbul olanda artıq o əsəri oxumuşdum. Universitet vaxtı

satıldığını görseydim, onda bu qorxuya düşər olardım. Çünki kitab çap etdirmək həm də rəqabət deməkdir. Amma indiki halda, qəti belə bir qorxum yoxdur. Kitabım çox ləng satılır, bunun səbəblərini də bilərəm. Mənim oxucularımın böyük bir qismi bölgələrdə yaşayır. Bir ay ərzində bölgələrə az kitab göndərməmişəm. Bunun adı qorxudan çox, təəssüf hissidir. Yazırıqsa, çap etdiririksə, demək ki oxunmağa ehtiyacımız var. Məsələnin bir tərəfi isə bizim hər şeyə statistika kimi baxmağımızdadır. Keyfiyyətə yox, kəmiyyətə meyil edirik. Bir kitabın çox satılması, hələ bir müəllifin çox oxunması demək deyil. Kitab alanların hamısı o kitabı oxumur.

Kitab Sərgisində dini kitabları puluz

Əntiqə Rəşid